

Podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu kriv za teško kršenje pravila u centru za smještaj u koji je primljen ili za opasno nasilno ponašanje ne može se sankcionirati ukidanjem materijalnih uvjeta prihvata koji se odnose na smještaj, prehranu ili odjeću

U presudi Haqbin (C-233/18) donesenoj 12. studenoga 2019. veliko vijeće Suda prvi put se izjasnilo o opsegu prava dodijeljenog državama članicama člankom 20. stavkom 4. Direktive 2013/33¹ za određivanje primjenjivih sankcija kada je podnositelj zahtjeva za međunarodnu zaštitu kriv za teško kršenje pravila u centru za smještaj u koji je primljen ili za opasno nasilno ponašanje. Sud je utvrdio da ta odredba, s obzirom na članak 1. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, ne dopušta državama članicama da u tim slučajevima izreknu sankciju koja se sastoji od ukidanja podnositelju zahtjeva, makar i privremeno, materijalnih uvjeta prihvata koji se odnose na smještaj, prehranu ili odjeću.

Z. Zubair Haqbin afganistanski je državljanin koji je stigao u Belgiju kao maloljetnik bez pratnje. Nakon što je podnio zahtjev za međunarodnu zaštitu primljen je u prihvatni centar. U tom centru sudjelovao je u tučnjavi između korisnikâ centra različitog etničkog podrijetla. Nakon tih događaja direktor prihvatnog centra odlučio ga je isključiti iz prava na materijalnu pomoć u prihvatnom objektu na petnaest dana. Tijekom tog razdoblja isključenja Z. Haqbin je, prema svojim izjavama, provodio noći u jednom parku u Bruxellesu i kod prijatelja.

U tim okolnostima, sud koji je uputio zahtjev i kojem je Z. Haqbin podnio žalbu protiv prvostupanjske odluke kojom je odbijena njegova tužba protiv odluke o isključenju uputio je pitanje Sudu o mogućnosti belgijskih tijela da ukinu ili ograniče materijalne uvjete prihvata podnositelju zahtjeva za međunarodnu zaštitu u situaciji Z. Haqbina. Osim toga, s obzirom na poseban položaj potonjeg, postavlja se pitanje pod kojim se uvjetima takva sankcija može izreći maloljetniku bez pratnje.

Sud je najprije pojasnio da sankcije iz članka 20. stavka 4. Direktive 2013/33 u načelu mogu utjecati na materijalne uvjete prihvata. Međutim, u skladu s člankom 20. stavkom 5. iste direktive, takve sankcije moraju biti objektivne, nepristrane, obrazložene i razmjerne posebnom položaju podnositelja zahtjeva te u svim okolnostima moraju osigurati dostojanstven životni standard.

Doista, makar i privremeno ukidanje svih materijalnih uvjeta prihvata ili materijalnih uvjeta prihvata koji se odnose na smještaj, prehranu ili odjeću bilo bi nespojivo s obvezom osiguranja dostojanstvenog životnog standarda podnositelju zahtjeva. Naime, takva sankcija lišila bi ga mogućnosti zadovoljenja najosnovnijih potreba. Osim toga, njome bi se povrijedio zahtjev proporcionalnosti.

Sud dodaje da države članice imaju obvezu da trajno i bez prekida osiguraju dostojanstveni životni standard i da tijela nadležna za prihvata podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu moraju

¹ Direktiva 2013/33/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o utvrđivanju standarda za prihvata podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu (SL 2013., L 180, str. 96.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 15., str. 137.)

osigurati, na uređen način i u okviru vlastite odgovornosti, pristup uvjetima prihvata koji mogu osigurati taj životni standard. Ona dakle ne mogu zadovoljiti time, kao što to smatraju belgijska nadležna tijela, da podnositelju zahtjeva samo daju popis privatnih centara za beskućnike koji ga mogu prihvatiti.

Kad je riječ o sankciji koja se sastoji od ograničavanja materijalnih uvjeta prihvata, poput ukidanja ili ograničenja naknade za svakodnevne troškove, Sud je pojasnio da je na nadležnim tijelima da u svim okolnostima osiguraju da takva sankcija, s obzirom na poseban položaj podnositelja zahtjeva kao i na sve okolnosti slučaja, bude u skladu s načelom proporcionalnosti i da ne ugrožava dostojanstvo podnositelja zahtjeva. U tom pogledu on podsjeća da države članice mogu, u slučajevima iz članka 20. stavka 4. Direktive 2013/33, predvidjeti druge sankcije osim onih koje se odnose na materijalne uvjete prihvata, poput zadržavanja podnositelja zahtjeva u odvojenom dijelu centra za smještaj ili njegov premještaj u drugi centar za smještaj. Osim toga, nadležna tijela mogu odlučiti zadržati podnositelja zahtjeva u skladu s uvjetima navedenima u toj direktivi.

Kada je podnositelj zahtjeva maloljetnik bez pratnje, i stoga ranjiva osoba u smislu Direktive 2013/33, nacionalna tijela moraju prilikom donošenja sankcija na temelju njezina članka 20. stavka 4. u većoj mjeri uzeti u obzir poseban položaj maloljetnika, kao i načelo proporcionalnosti. Te sankcije moraju, s obzirom na, među ostalim, članak 24. Povelje o temeljnim pravima, biti donesene osobito uzimajući u obzir najbolji interes djeteta. Osim toga, Direktiva 2013/33 ne sprečava tijela da odluče povjeriti maloljetnika nadležnim službama ili pravosudnim tijelima zaduženima za zaštitu djece.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293

Snimke s objave presude nalaze se na „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106